خبر

روسیه و چین خطاب به ترامپ:

کرونا را سیاسی نکن!

● وزارت خارجه روسیه، چین و سازمان بهداشت جهانی در پاسخ به تهدیدهای دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا که این سازمان را «طرفدار چین» خوانده بود، از آمریکا خواستند بحران شیوع ویروس کرونا را سیاسی نکند. به گزارش ایسنا، به نقل از سایت المیادین، وزارت خارجه روسیه در بیانیه‌ای اعلام کرد کرونا چالشی جهانی برای تمامی جوامع بین‌الملل است و می‌طلبد که همه کشورها برای مقابله با این بحران اقدامات هماهنگی اتخاذ کنند. این وزارتخانه اعلام کرد ادعاهای واشنگتن درباره سازمان بهداشت جهانی تلاشی برای عدم مسئولیت‌پذیری در قبال شیوع کرونا در ایالات متحده است.

سخنگوی وزارت خارجه چین هم اعلام کرد هرگونه تعلیق احتمالی کمک آمریکا به بودجه سازمان بهداشت جهانی تأثیر منفی روی مبارزه با کرونا خواهد گذاشت. مدیر سازمان بهداشت جهانی نیز در واکنش به حمله دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا به این سازمان اعلام کرد نباید مسئله کرونا سیاسی شود. او خطاب به ترامپ گفت: سیاسی‌کاری را کنار بگذارید. اتحاد کشور شما برای غلبه بر این ویروس خطرناک بسیار حائز اهمیت است. در صورت وجود شکاف و اختلاف در سطح ملی میان احزاب سیاسی یا سایر گروه‌ها، ویروس کرونا از این اختلافات برای شکست ما بهره‌برداری خواهد کرد.

امیدواری الکاظمی به تشکیل دولت

● دفتر اطلاع‌رسانی مصطفی الکاظمی، نخست‌وزیر مکلف عراق در بیانیه‌ای اعلام کرد رایزنی‌ها درخصوص تشکیل دولت جدید با همکاری گروه‌های سیاسی مثبت پیش می‌رود. در بیانیه مذکور همچنین آمده است مصطفی الکاظمی در روزهای اخیر با گروه‌های سیاسی و اجتماعی در فضایی مثبت دیدار و رایزنی داشته و در این دیدارها تأکید کرده که تلاش دارد در اسرع وقت کابینه را تشکیل دهد و برنامه دولتی را ارائه دهد. مصطفی الکاظمی پیش‌تر پس از انتخابش از سوی برهم صالح، رئیس‌جمهوری عراق به عنوان مأمور تشکیل کابینه تأکید کرد که سعی می‌کند در اسرع وقت، وزرای خود را به پارلمان عراق معرفی کند. نخست‌وزیر مأمور تشکیل کابینه عراق روز یکشنبه با فراکسیون‌ها و جریان‌های سیاسی و دفتر سازمان ملل در عراق با هدف تسریع تشکیل دولت جدید در چارچوب مهلت ۳۰روزه رایزنی‌هایی انجام داد. مصطفی الکاظمی همچنین با جنین هنیس پلاسخارت، فرستاده ویژه دبیرکل سازمان ملل در عراق در دفتر خود دیدار و رایزنی کرد. او در جریان این دیدار درخصوص مسائل مربوط به تشکیل کابینه و تلاش‌ها برای مقابله با ویروس کرونا و نیز تداوم همکاری و هماهنگی میان عراق و سازمان ملل به بحث و تبادل نظر پرداخت.

حمله دوباره ترامپ به رسانه‌ها

● در پی افزایش شمار مبتلایان به بیماری کرونا و افزایش شمار قربانیان این بیماری در آمریکا، اپوزیسیون این کشور و برخی از رسانه‌ها از دولت آمریکا و شخص رئیس‌جمهوری آمریکا انتقاد کرده‌اند که به‌موقع نسبت به هشدارها واکنش نشان نداده و در مقابله با شیوع این بیماری تعلل ورزیده است. به گزارش رویترز، دونالد ترامپ با انتشار یک پست توییتری به اپوزیسیون و رسانه‌ها حمله کرده و مدعی شده است که همین اپوزیسیون و همین رسانه‌ها در زمانی که او سفر از چین به آمریکا را منع کرده بود، از او انتقاد کرده بودند که چنین اقدامی شتابزده و غیرضروری است.

ترامپ در این پست توییتری بار دیگر از انتشار اخبار کذب توسط رسانه‌های آمریکا انتقاد کرده و این رسانه‌ها را «رسانه‌های فاسد» نامیده است. بر اساس گزارش‌های منتشرشده در رسانه‌های آمریکا، شماری از مشاوران ارشد رئیس‌جمهوری آمریکا در اواخر ماه ژانویه نسبت به شیوع گسترده بیماری کرونا در آمریکا به ترامپ هشدار داده بودند. آنها در هشدار خود حتی متذکر شده بودند که احتمال مرگ صدها هزار شهروند آمریکا بر اثر ابتلا به این بیماری وجود دارد.

این در حالی است که ترامپ در اوایل ماه مارس رسما گفته بود که جای نگرانی نیست و همه چیز تحت کنترل است. بنا بر گزارش‌ها، سیاست دونالد ترامپ در ارتباط با شیوع ویروس جدید کرونا در آمریکا عمدتا متوجه حمایت از حیات اقتصادی آمریکا بوده و از این رو، هشدارهای مشاوران خود را جدی نگرفته است.

politics@sharghdaily.ir

چرا سازمان بهداشت جهانی قادر به راستی‌آزمایی اطلاعات چین نبود

اما و اگرهای یک آمار

ماه ژانویه و زمانی که همه‌گیری جهانی کرونا هنوز رخ نداده بود و این ویروس فقط در چین حضور داشت، یک دانشمند و محقق دانشگاه برکلی به نام «ژیائو کیانگ» که بیانیه‌های رسمی حکومت چین در مورد شیوع ویروس جدید کرونا در ووهان را زیر نظر داشت، متوجه موضوعی نگران‌کننده شد. بیانیه‌های سازمان بهداشت جهانی؛ نهادی بین‌المللی که توصیه‌هایی به جهان درباره کنترل بحران‌های حوزه سلامتی و بهداشت می‌کند، اغلب تکرار پیام‌های چین بود. «این موضوع در ابتدای شیوع ویروس کرونا بیشتر جلب توجه می‌کرد. زمانی که مدیرکل سازمان جهانی بهداشت با رسانه‌ها گفت‌وگو می‌کرد، جملات او تقریبا تکرار بیانیه‌هایی بود که حکومت چین منتشر می‌کرد».

به گزارش نشریه آتلانتیک، پرسش‌برانگیزترین مثال در این باره روز ۱۴ ژانویه رقم خورد. سازمان بهداشت جهانی در این روز چنین توییتی منتشر کرد: «تحقیقات مقدماتی که از سوی مقام‌های چین انجام شده، نشان می‌دهد که هنوز هیچ مدرک روشنی درباره انتقال ویروس کرونا از انسان به انسان مشاهده نشده است». در همان روز بولتن عمومی کمیسیون بهداشت ووهان اعلام کرده بود: «ما هیچ مدرکی که اثبات کند ویروس کرونا قابل انتقال از انسان به انسان است، یافت نکرده‌ایم». اما تا آن زمان حکومت چین در هشدارهای خود به این نکته هم اشاره کرده بود که «امکان انتقال انسان به انسان را نمی‌توان به طور کامل رد کرد اما خطر چنین انتقالی همچنان پایین است». با این حال مسئولان سازمان بهداشت جهانی به این اظهارات توجه نکرده بودند و به تکرار اظهارات مقام‌های ووهان پرداختند. امروز می‌دانیم که چنین ادعایی به میزان فاجعه‌باری نادرست است و با گذشت یک ماه از آن ادعا، ویروس کرونا در جهان همه‌گیر شد و امروز بسیاری از شهرها قرنطینه هستند و تعداد قربانیان این ویروس از ۱۰۰ هزار نفر هم گذشته است.

ایالات متحده نیز در تشخیص جدی‌بودن این ویروس جدید کند عمل کرد و به این ترتیب بیماری در حالی سراسر آمریکا را گرفت که این کشور آمادگی کامل برای رویارویی با آن را نداشت. ترامپ در جلسات توجیهی بازیگران مختلفی را مقصر شیوع ویروس کرونا معرفی می‌کرد و در آخرین اظهارات خود هم انگشت اتهام را به سوی سازمان بهداشت جهانی نشانه رفت. رئیس‌جمهور آمریکا گفت: «سازمان بهداشت جهانی اشتباه بزرگی مرتکب شد. آنها باید یک ماه زودتر به جهان هشدار می‌دادند». ترامپ با این اظهارات ممکن است بخواهد به دنبال توجیهی برای سهل‌انگاری‌های خود و عدم توجه به هشدارهای نهادهای اطلاعاتی و بهداشتی آمریکا باشد اما واقعیتی انکارناپذیر هم وجود دارد.

مشکلات ذاتی در ساختار سازمان بهداشت جهانی باعث شده است که این سازمان در برابر اطلاعات نادرست و نفوذ سیاسی آسیب‌پذیر شود، به‌خصوص در زمانی که چین منابع قابل‌توجهی را برای ایجاد نفوذ در سازمان‌های بین‌المللی سرمایه‌گذاری کرده، سازمان‌هایی که ارزش و اعتبار آنها از سوی دولت ترامپ زیر سؤال قرار گرفته است. (ترامپ به تازگی در ماه مارس اعلام کرد که قصد دارد یک نفر را برای پرکردن صندلی ایالات متحده در هیئت اجرائی سازمان بهداشت جهانی که از سال ۲۰۱۸ خالی بوده نامزد کند).

حتی در ماه ژانویه، زمانی که مقام‌های چینی میزان واقعی انتشار این ویروس را پنهان کرده بودند، پزشکان در مرکز شیوع بیماری در ووهان گزارش دادند که شاهد انتقال انسان به انسان این ویروس بوده‌اند و چنین امری را نباید نادیده گرفت. مشهورترین نمونه هشدارها هم از سوی دکتر «لی ونلیانگ» مطرح شد. او پس از تلاش برای هشداردادن به دیگر پزشکان درباره بیماری تنفسی جدید، به اتهام «انتشار شایعات» مورد مؤاخذه، بازجویی و تهدید حکومت چین قرار گرفت. این پزشک چندی بعد در ۳۳سالگی بر اثر ابتلا به این ویروس جان باخت و اکنون چین او را شهید نامیده است.

مایکل رایان مدیر اجرائی برنامه اورژانس سلامت سازمان بهداشت جهانی در پاسخ به سؤالات درباره پرونده دکتر لی در یک کنفرانس خبری صرفا گفت: «ما همگی در سوگ ازدست‌دادن یک پزشک و همکار هستیم»، رایان سعی کرد اظهاراتش مطابق میل مقام‌های چینی باشد و این‌گونه ادامه داد: «در چنین شرایطی یک سردرگمی قابل درک وجود دارد که در آغاز یک بیماری همه‌گیر رخ می‌دهد. بنابراین ما باید مراقب باشیم که سوءتفاهم را برابر با اطلاعات نادرست قرار ندهیم. میان این دو تفاوت وجود دارد. مردم می‌توانند دچار سوءتفاهم شوند و در پی آن، بیش از حد واکنش نشان دهند». ژیائو کیانگ می‌گوید: «این اقدامات فرینده حکومت چین در حالی صورت می‌گرفت که هفته‌های آغازین شیوع ویروس با تعطیلات سال نوی چینی هم‌زمان شده بود و میلیون‌ها مردمی که از سوی مقام‌های چینی اطلاعات غلط در اختیارشان قرار می‌گرفت در این تعطیلات به دیدن خانواده و دوستان خود سفر و بیماری را در سراسر چین و جهان منتشر می‌کردند».

در همین حال، سازمان بهداشت جهانی اطلاعات خود را همچنان از همان مقامات چینی دریافت می‌کرد، حکومتی که اطلاعات غلط به شهروندان خود داده و سپس همین اطلاعات نادرست را از طریق سازمان بهداشت جهانی در اختیار جهان قرار می‌داد. روز ۲۰ ژانویه، یک مقام چینی برای اولین بار به طور علنی تأیید کرد که ویروس می‌تواند در بین انسان‌ها پخش شود و سپس در چند روز ووهان به طور کامل قرنطینه شد اما دیگر خیلی دیر شده بود.

یک هفته طول کشید تا سازمان بهداشت جهانی به دلیل شیوع ویروس، وضعیت اضطراری بهداشتی اعلام کند. در این مدت دکتر «تدروس آدهانوم گبریسوس» مدیرکل سازمان بهداشت جهانی به چین سفر کرد و از رهبری این کشور برای «تنظیم یک استاندارد جدید برای واکنش به شیوع بیماری» قدردانی کرد. در آن روزها ویروس کرونا بیش از چهار نفر را کشته و ۱۱۸ هزار نفر را مبتلا کرده بود.

منتقدان اکنون با اشاره به این اشتباهات و تأخیرهای سازمان بهداشت جهانی (که ایالات متحده بزرگ‌ترین کمک‌کننده مالی آن است)، درخواست قطع بودجه این سازمان از سوی آمریکا یا درخواست استعفای مدیرکل سازمان بهداشت جهانی را مطرح کرده‌اند. در کاخ سفید هم پیتر ناوارو مشاور تجاری ترامپ منتقد شدید مدیرکل سازمان بهداشت جهانی است.

ناوارو در ایمیلی نوشت: «سازمان بهداشت جهانی تحت مدیریت تدروس، در اعلام وضعیت اضطراری بیماری به عنوان یک بیماری همه‌گیر چند هفته ارزشمند را هدر داد و مقامات سازمان بهداشت جهانی بارها از تلاش‌های هماهنگ چین برای پنهان‌کردن خطرات ویروس ووهان در سراسر جهان تمجید کردند. هزاران و میلیون‌ها نفر از شهروندان چینی بدون اطلاع در مورد واقعیت این بیماری، آن را در همه جهان منتشر کردند». مایک پمپئو وزیر خارجه ایالات متحده هم، هم‌صدا با ترامپ با اشاره به اینکه کشورش بیشترین سهم را در تأمین بودجه سازمان بهداشت جهانی دارد، از بررسی واکنش این سازمان به شیوع ویروس کرونا و واکنش‌های احتمالی واشنگتن به آن خبر داد.

با این حال برخی نیز سازمان بهداشت جهانی را چندان مقصر نمی‌دانند. چارلز کلیف یکی از همکاران ارشد مشاور بهداشت جهانی که از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۶ در سازمان بهداشت جهانی کار می‌کرد، می‌گوید: «در هر صورت، اگر چین مانع انتشار اخبار و هشدارها در مورد ویروس کرونا شده باشد، نمی‌توان سازمان بهداشت جهانی را چندان مقصر دانست. ما خواهان شفافیت بیشتر هستیم. درست است، اما اگر کشورهایی مانند چین مانع این شفافیت شوند، ما هم در انجام وظایف خود با چالش مواجه می‌شویم».

ضعف ساختاری مهم سازمان بهداشت جهانی این است که رویکردهای این سازمان به اندازه زیادی به اطلاعات کشورهای عضو آن وابسته است و تیم سازمان بهداشت جهانی که در ماه فوریه از چین بازدید کرد، قادر نبود به طور مستقل و آزادانه و بدون حضور مقام‌های چینی به بررسی میزان شیوع ویروس کرونا و جزئیات انتشار آن بپردازد.

گزارش نهایی سازمان جهانی بهداشت هم اشاره‌ای به تأخیر حکومت چین در به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات درباره ویروس کرونا نکرد و به جای آن به تمجید از چین پرداخت و گفت رویکرد جسورانه چین برای مهار شیوع سریع این ویروس، دوره اپیدمی همه‌گیر و کشنده این ویروس را تغییر داده است. تجربه ویروس کرونا در حالی رقم خورد که سازمان جهانی بهداشت در گذشته از جمله در زمان شیوع ویروس سارس در سال ۲۰۰۳ نشان داده بود که قادر است میان لزوم همکاری و اشتراک‌گذاری اطلاعات و مسئولیت‌پذیرکردن کشورها هماهنگی ایجاد کند. در سال ۲۰۰۳ سخنگوی وقت سازمان بهداشت جهانی به جای تمجید از چین به انتقاد از عدم شفافیت و ناآمادگی این کشور در مقابله با سارس پرداخته بود.

کرونا هسته اصلی خاندان سعودی را هدف گرفته است

تقلای ریاض برای خروج از بحران

بیش از شش هفته از شناسایی نخستین نفر مبتلا به ویروس کرونا در عربستان سعودی می‌گذرد و این ویروس با سرعت در حال شیوع میان خاندان سلطنتی این کشور است. فرماندار ریاض به عنوان یکی از شاهزادگان عالی‌رتبه سعودی، در مراقبت ویژه به سر می‌برد؛ ده‌ها نفر دیگر از خاندان سعودی هم به این ویروس مبتلا شده‌اند و پزشکان بیمارستان ویژه خاندان سلطنتی با دریافت هشدار از سوی مقامات بیمارستان در حال آماده‌سازی ۵۰۰ تخت برای نگهداری از مبتلایان عالی‌رتبه دیگر هستند. در بخش‌نامه‌ای که به دست نیویورک‌تایمز رسیده است، آمده: «بخش‌ها آماده پذیرش اعضای ویژه از سراسر جهان باشند. ما نمی‌دانیم که چه تعدادی به این بیمارستان مراجعه خواهند کرد اما به هر ترتیب وضعیت هشدار اعلام و درخواست می‌کنیم سایر بیماران مزمن در اسرع وقت ترخیص شوند و بیمارستان تنها موارد بسیار اورژانسی را پذیرش کند». در بخش دیگری از این بخش‌نامه آمده است، هر یک از کارکنان بیمارستان اگر دچار بیماری هستند یا شدند، برای درمان به بیمارستان دیگری انتقال یابند تا فضای کافی برای مقامات و اعضای خاندان سعودی باشد.

شش هفته از شناسایی اولین مبتلا به ویروس کرونا در عربستان می‌گذرد و تاکنون ابتلای حدود ۱۵۰ نفر از خاندان سلطنتی هم به این ویروس تأیید شده است. ملک سلمان با ۸۴ سال سن برای حفظ سلامتش در جزیره‌ای در دریای سرخ نگهداری می‌شود و پسرش محمد بن‌سلمان، ولیعهد ۳۴ساله هم به همراه وزرایش به محل دورافتاده‌ای در سواحل دریای سرخ رفته است؛ منطقه‌ای که او وعده ساخت شهری با معیارهای توسعه در آن را داده است. همان‌طور که بوریس جانسون، نخست‌وزیر بریتانیا و تعدادی از مقامات دولتی سایر کشورها به این ویروس مبتلا شده‌اند، کرونا نشان داده در عربستان هم به همه به یک چشم نگاه می‌کند. این ویروس با ثروتمندترین شاهزاده‌ها و فقیرترین کارگران مهاجر دست‌کم فعلا و تا زمان کشف واکسن و درمانش یکسان برخورد کرده است.

شیوع این بیماری میان اعضای خاندان سلطنتی با این حال ممکن است سرعت عمل واکنش پادشاهی عربستان به این همه‌گیری را بهتر توجیه کند. واکنش عربستان به کرونا با دستور مقامات آن برای محدودکردن سفر به این کشور و سپس بستن تمام راه‌های ورود و خروج زمینی و هوایی به این کشور و میان استان‌های آن آغاز شد. در شهرهای بزرگ این کشور تعطیلی ۲۴ساعته اعلام شده است و مردم تنها اجازه دارند برای خرید نیازهای روزانه و دارو از خانه خارج شوند. عربستان علاوه بر این برنامه حج واجب امسال را که باید در تابستان برگزار شود، لغو کرده است. این در حالی است که حج واجب که به صورت میانگین سالانه بیش از دو میلیون مسلمان را در مکه گرد هم می‌آورد، اولین بار است که از سال ۱۷۹۸ با وقفه مواجه می‌شود. اما کریستین کوتز اوریچسن، استاد دانشگاه رایس که درباره عربستان مطالعه می‌کند، می‌گوید: «اگر مسئله‌ای آسیب‌زا به خاندان سعودی برسد، آن زمان آن یک موضوع اورژانسی است».

عربستان سعودی، بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان، تاکنون بیش از سه هزار مبتلا به ویروس کرونا و بیش از ۵۰ کشته ناشی از آن داشته

است اما در حالی که حکومت آن از مردم خواسته در خانه‌های خود بمانند، مقامات وزارت بهداشت آن هشدار داده‌اند همه‌گیری کرونا تازه در این کشور آغاز شده است. وزیر بهداشت عربستان اعلام کرده است در هفته‌های پیش‌رو تعداد مبتلایان به کرونا حداقل به ۱۰ هزار و حداکثر به ۲۰۰ هزار نفر خواهد رسید. با این حال رقم دقیق مبتلایان به این ویروس در این کشور مشخص نیست. همانند سایر کشورها، عربستان هم تنها توانسته تعداد محدودی را مورد آزمایش کرونا قرار دهد؛ با وجود اینکه کادر درمانی آن ۲۴ساعته در حال پاسخ‌گویی به تعداد بسیار بالای درخواست‌ها هستند. جونا گینز، یکی از اپیدمیولوژیست‌های مرکز پیشگیری و کنترل بیماری‌های آمریکا در این باره توضیح می‌دهد: «این برای همه به یک چالش تبدیل شده است و عربستان در این مورد استثنا نیست».

ابتلای شاهزاده فیصل بن‌بندر بن‌عبدالعزیز السعود، فرماندار ریاض به کرونا و درمان او توسط پزشکان نزدیک به بیمارستان سلطنتی تأیید شده است. در این میان باید در نظر گرفت که خاندان سعودی پر از شاهزاده‌هایی است که به صورت مرتب به اروپا سفر دارند؛ شاهزاده‌هایی که گفته می‌شود تعدادی از آنها این ویروس را وارد عربستان کرده‌اند. با این حال گفته می‌شود اولین مورد شناسایی‌شده فردی بوده که از سفر خود به ایران بازمی‌گشته است. پس از اعلام این موضوع بود که مقامات سعودی دستور بستن استان‌های شرقی این کشور را که محل زندگی اقلیت شیعه در آن هستند، دادند. با این وجود سه نفر از پزشکان که روابطی در بیمارستان‌های عربستان دارند به نیویورک‌تایمز گفته‌اند بزرگ‌ترین شیوع کرونا در میان غیرسعودی‌ها رخ داده است؛ غیرسعودی‌هایی که جمعیت بیشترشان کارگران مهاجر از کشورهای جنوب شرق آسیا یا دیگر کشورهای فقیر عربی هستند و با ۳۳ میلیون نفر، یک‌سوم جمعیت عربستان را تشکیل می‌دهند. این گروه‌ها بیشتر در مناطق پرجمعیتی خارج از شهرهای مهم عربستان و در جمعیت‌های بالا به صورت مشترک با یکدیگر زندگی می‌کنند و کاملا شرایط آماده‌ای برای ابتلا به ویروس کرونا دارند. این کارگران علاوه بر این با وجود بسته‌شدن مرزها، توانایی بازگشت به کشورهای خود را ندارند و هم‌زمان دسترسی آنها به خدمات درمانی و بهداشتی بسیار محدود است. استفن هرتوگ، استاد مدرسه اقتصاد لندن در این باره توضیح می‌دهد که قوانین درباره آنها به شدت اجرا می‌شود اما اگر رسیدگی بهداشتی و درمانی هم برای آنها وجود داشته باشد «بسیار اندک و محدود است».

زاغه‌نشین‌ها، معضل اصلی

برخی از پزشکان عربستانی معتقدند در حال حاضر بزرگ‌ترین منطقه‌ای که می‌تواند به شیوع کرونا در عربستان دامن بزند، زاغه‌نشین‌های اطراف شهر مکه هستند که صدها هزار نفر از کشورهای مختلفی در آنها زندگی می‌کنند؛ گروه‌هایی از کشورهای آفریقا و جنوب شرق آسیا که ده‌ها سال پیش با ویزای حج به مکه آمده و در آنجا مانده‌اند. بیشتر فرزندان این مهاجران که در عربستان متولد شده‌اند، اکنون طبقه‌ای را تشکیل داده‌اند که هیچ وضعیت قانونی‌ای برای آنها تعریف نشده است و همگی دسترسی بسیار کمی به خدمات درمانی و سایر خدمات دولتی دارند. بر اساس آمارهایی که نمی‌توان چندان به آنها اتکا کرد، بیشتر این افراد پناه‌جویانی از میانمار هستند که ۷۰ سال پیش پایشان را به عربستان گذاشته‌اند. علاوه بر این در حال حاضر کسانی که تازگی به شهروندی عربستان درآمده‌اند یا کارگران مهاجر با وضعیتی مواجه‌اند که هر آن ممکن است از این کشور اخراج شوند؛ همین مسئله به احتمال زیاد باعث می‌شود این گروه‌ها در صورت بیماری از مراجعه به مراکز درمانی خودداری کنند. ملک سلمان هفته گذشته در اظهاراتی که مستقیما به این مسئله برمی‌گشت، دستور داد تا مراکز درمانی به تمامی گروه‌های خارجی که در این کشور به سر می‌برند در مسئله کرونا، خدمات ارائه دهند بدون آنکه به وضعیت اقامت یا ویزای آنها توجه کنند. به این ترتیب ممکن است بخشی از برآوردهایی که وزارت بهداشت عربستان اعلام کرده به این گروه‌ها برگردد؛ گروه‌هایی که اگر به وضعیت آنها رسیدگی نشود، قطعا کرونا به دامان مقامات عالی‌رتبه سعودی هم خواهد رسید.

تقلا برای نجات اقتصاد

در همین حال روزنامه وال‌استریت ژورنال می‌نویسد محمد بن‌سلمان، ولیعهد عربستان در روزهای گذشته با معاونانش برای نجات اقتصاد کشورش از بحران کرونا نشست‌هایی داشته و از جمله پیشنهاداتی که در این نشست‌ها مطرح شده، کاهش ۳۰ درصد بودجه وزارتخانه‌هاست. بحران قیمت‌ها که پس از تشدید اختلاف‌ها بین ریاض و مسکو به وجود آمده و همچنین کاهش تقاضای خرید نفت در هفته‌های گذشته، در زمان بسیار دشواری برای محمد بن‌سلمان اتفاق افتاد چراکه او برای تقویت نفوذ و حمایت مالی از طرح‌هایش به پول نیاز دارد. اما گسترش بحران کرونا از سوی دیگر می‌تواند به کمک ولیعهد سعودی بیاید چراکه این بحران عدم شفافیت نظام سعودی را تشدید کرده و در حالی که توجه رسانه‌ها کمتر روی شخص بن‌سلمان متمرکز است، او می‌تواند اقدامات مختلفی را انجام دهد که برخی از آنها بحث‌برانگیز و جنجالی هستند. محمد بن‌سلمان که اهداف بلندپروازانه‌ای برای خود و آینده ریاض در سر دارد، دیر یا زود روی تخت پادشاهی خواهد نشست، اما رکود اقتصادی و به دنبال آن بحران‌های داخلی راه رسیدن به این اهداف را برای او دشوارتر از گذشته کرده است.

نگاه

کرونا و افزایش نوع دوستی در خاورمیانه

● سال‌هاست که خاورمیانه با تنش‌هایی پیگیر روبه‌روست. شیوع ویروس جدید کرونا و بیماری کووید-۱۹ اما اکنون مردم این منطقه را به هم نزدیک‌تر کرده و آنها برای مبارزه با حریفی مشترک به یکدیگر یاری می‌رسانند. به گزارش دویچه‌وله، تعداد فزاینده مرگ‌ومیرهای ناشی از گسترش شدید ویروس جدید کرونا و بیماری کووید- ۱۹ از ایالات متحده گرفته تا ایتالیا و دیگر کشورها صحنه‌های دردناکی را به وجود آورده است. تلاش‌ها برای یافتن راه‌حلی در جلوگیری از گسترش و مبارزه با این ویروس ناکام مانده و هنوز پاسخی برای حل این بحران جهانی به دست نیامده است. در این زمان دشوار اما گام‌ها و فعالیت‌های انسانی دلگرم‌کننده‌ای نیز وجود دارد.

درحالی‌که کشورهای پیشرفته با امکانات وسیع خود سخت درگیر مبارزه با ویروس جدید کرونا هستند، در خاورمیانه نیز مردم در مناطق مختلف با ابتکارات شخصی به مقابله با کرونا برخاسته‌اند. گروه‌های گوناگون؛ از پناه‌جویان گرفته تا طراحان مد و کارآفرینان دیگر فعالیت‌هایی را به‌عنوان‌نمونه در تولید کالاهای اساسی پزشکی و تجهیزات ایمنی شروع کرده‌اند تا بتوانند به نوعی در مقابله با این بحران سهیم باشند.

امنیت بیشتر به لطف مد

در مصر مبارزه مشترک با کرونا به دنیای مد هم کشیده است. محمد کوجاک یکی از طراحان شناخته‌شده و دارای برند مخصوص خود در قاهره است. برنامه مسابقه تلویزیونی او هم در میان مصری‌ها محبوبیت دارد. کوجاک اعلام کرده قصد دارد صددرصد سود حاصل از فروش برخی از پرفروش‌ترین کالاهای خود را به بیمارستانی در قاهره اهدا کند. این امر به تیم پزشکی این بیمارستان این امکان را می‌دهد تا وسایل و تجهیزات ایمنی برای مبارزه با کووید- ۱۹ را خریداری کند. روی برچسب‌های کوجاک نوشته شده: «به دلیل این بیماری همه‌گیر جهانی ما هم وظیفه خود را نسبت به ملت و بشریت انجام می‌دهیم». لامیا رادی طراح مد دیگر مصری است که او هم شناخته‌شده است و تاکنون دوبار در هفته مد پاریس شرکت کرده.. او به روزنامه اینترنتی «خیابان‌های مصر» می‌گوید درحال‌حاضر کارگاه او مشغول تهیه ماسک‌های تنفسی برای کارکنان بخش بهداشتی و درمانی است، زیرا می‌خواهد «به هر طریق ممکن به مردم کمک کند». رادی می‌افزاید: «ماسک‌های ما قابل استفاده مجدد است و بیشتر از ماسک‌های معمولی دوام دارند. در این ماسک‌ها می‌توان از فیلتر هم استفاده کرد که برای حفظ محیط زیست هم خوب است».

خانه من خانه شماست

در مناطق دیگر خاورمیانه نیز مردم درگیر مقابله با کرونا هستند؛ به‌عنوان‌نمونه در لبنان که جامعه آن مدت‌هاست به دلیل بافت مذهبی و قومی جامعه دارای ساختار سیاسی و اجتماعی تقسیم‌شده‌ای است. درحال‌حاضر اما مقابله با کرونا گروه‌ها و اقشار گوناگون جامعه لبنان را به هم نزدیک‌تر کرده است. آنها در کنار هم برای یاری به کادر پزشکی و به‌ویژه برای کمک به گروه‌های محروم اجتماعی دست به ابتکارهای مختلفی زده‌اند. «خانه من خانه شماست» یکی از ابتکارات است. فعالان این پروژه امکان اسکان خصوصی برای پزشکان و پرستاران را در نزدیکی محل کارشان فراهم می‌کنند تا از این طریق از فشار رفت‌وآمد برای کادر درمانی بکاهند و آنان بتوانند سریع‌تر و بدون صرف هزینه اضافی به محل کار خود برسند.

تولید ماسک در اردوگاه پناهندگان

ویروس کرونا نوار غزه را هم بی‌نصیب نگذاشته است. در غزه حدود دو میلیون نفر در مساحتی بالغ بر ۳۶۵ کیلومترمربع زندگی می‌کنند؛ شش هزار نفر در هر کیلومترمربع. اکنون پرسش اینجاست که چطور می‌توان فاصله فیزیکی و رعایت اصول بهداشتی را بیش از همه در خیابان‌های تنگ و خانه‌ها و کمپ‌های پناه‌جویی کوچک رعایت کرد. شماری از فعالان مدنی برای آگاه‌سازی جمعیت جوان غزه، لباسی به شکل یک ویروس به تن کرده و به کمپ‌های پناه‌جویی سر می‌زنند. همچنین عملیات ضدعفونی بسیاری از محله‌ها برای پیشگیری از شیوع ویروس به جریان افتاده است. نزدیک به دو هزار نفر پس از بازگشت از خارج به غزه در ۲۶ پایگاه ویژه قرنطینه جای داده شده‌اند. برخی مبتلایان نیز برای دو هفته در هتل‌هایی که تغییر کاربری داده‌اند، قرنطینه شده‌اند. گذرگاه‌ها از نوار غزه به مصر و اسرائیل از اواسط ماه مارس مسدود شده‌اند و بنابراین خروج از نوار غزه میسر نیست و تنها می‌توان وارد غزه شد. اما نمونه دیگر از فعالان پروژه‌های کمک در شرایط بحران کرونا، جهاد محمد، سرمایه‌گذار فلسطینی و بنیان‌گذار کارخانه خودروهای برقی Evelectra است. او هم کارخانه تهیه ماسکی را در نزدیکی بیروت به راه انداخته که در آن پناه‌جویان فلسطینی کار می‌کنند. فلسطینی‌ها در لبنان به نسبت سایر شهروندان بیگانه زندگی سخت‌تر با محدودیت‌های بیشتری را می‌گذرانند. در این کارخانه ماسک‌دوزی ظرف پنج روز اول حدود ۵۰ هزار ماسک آماده شده است. مدیر این کارخانه می‌گوید: «از این طریق جهاد محمد می‌خواهد به پناه‌جویان هم کمک کند، چون آنها به سختی می‌توانند خودشان کاری را راه بیندازند».